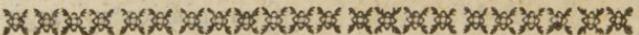

210 DE MODO SE DEFENDENDI.

monstr. Cum turbulentis affectibus alterum conuicturi aduersarium implere non debeamus (§. 494): consequens est, ut eiusmodi argumenta in confutando non adhibere debeamus, quae alios affectibus turbulentis implent. Cum vero argumentum, ab inuidia ductum, aduersarium in affectum irae et tristitiae non possit non conuincere; quia in hoc argumento aduersarii siue dissentientis fama et fortuna labefactatur: palam est, argumentum, ab inuidia ductum, esse in confutando neutiquam adhibendum.

Hos impugnatores, qui periculis consequentiis, et argumento ab inuidia ducto usi, sub praetextu veritatis defendendae, dissentientes in discrimen famae, fortunae, immo vitae adducere conantur, vocat WOLFIUS persecutores. Conf. Log. Lat. p. 752.

C A P U T I X.

D E

MODO SE DEFENDENDI.

§. 515.

Qui demonstrat, se ab altero non esse confutatum, ille se aduersus dissentientem defendere dicitur. Qui vero insufficienter tantum probat, se ab altero refutatum non esse, is defensionem sui tentare dicitur.

§. 516. Ex quo patet, si propositio reuera refutata est, tum defensionem nullam posse habere locum, quamvis ab imperitis defensio tentari possit. Demonstr. Si propositio reuera refutata est: tum demonstratum est, propositionem esse falsam (§. 499.), adeoque etiam necessario propositio refutata erit falsa, quia omne, quod

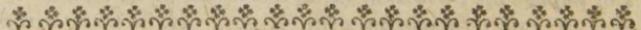
quod legitime demonstratum est, verum esse debet (§. 399.). Fac itaque, contra propositionem refutatam locum esse defensioni; tum demonstrari debet, propositionem non esse refutatam, adeoque non esse falsam (§. 515.). Verum itaque erit, propositionem refutatam non esse falsam (§. 499.). Hac ratione vna eademque propositio erit falsa, quia refutata est, et non erit falsa, quia defensioni locus est. Cum vero impossibile sit, ut vna eademque propositio sit simul falsa et non falsa (*per princ. contrad.*): impossibile quoque est, ut in propositione, quae reuera refutata est, defensio locum habere possit. Quia tamen insufficierer saepius probari potest, propositionem, quae reuera refutata est, non esse refutatam: patet, defensionis quidem tentamen locum hic habere posse (§. 515.).

§. 517. De defensione sequentes adhuc obserues regulas et cautions.

I. Si propositio aliqua reuera demonstrata est eademque ab aliis impugnatur, non opus est, ut eam multis defendas, cum certum sit, eam refutari non posse (§. 502.). II. Si sensus verborum vindicandus est, satis te defendisti, si, quid tibi velis per verba, demonstraueris. Si notionem, quam cum verbis tuis coniungis, pertinaciter reiicit aduersarius, aut malitiosè verba in alium sensum detorquet, non opus est amplius defensione. III. Si impugnans vel principia erronea, vel modum argumentandi falsum, tibi vult imputare, in defensione opus est, ut, principia tua legitima esse, communiones, itemque, ut, vitium formae per ignorantiam regularum logicarum imputari tibi, doccas. IV. Si impugnans consequentiam, ex tuis assertis elicitarum, habueris pro absurdâ; tum in defensione demonstrandum est, aut consequentiam esse legitimam, aut saltē ex tuis assertis non fluere. V. Contra impugnarem, qui iniuriis potius et conuiciis, quam argumentis, militat, non opus est defensione. Si vero aduersarius, qui nostra asserta impugnat, nostraque famae labeculam aspergere nittitur per conuicia, magnae fuerit auctoritatis, multumque valuerit apud pleros-

plerosque; opus est defensione nonnumquam etiam di-
riori, propterea quod eiusmodi impugnatori et aduersario
ob auctoritatem suam, qua multum valet penes plerosque,
creditur: atque ita non modo fama et fortuna in discri-
men adducitur, sed veritas quoque ipsa opprimitur haud
raro. Contra homines autem, quorum ignorantia et con-
uiciandi libido omnibus iam perspecta est, non magis est
necessaria defensio, quam contra conuicia, quibus te praet-
ereuntem petit furiosus aut summe ebriosus. VI. Si quam
denique contra consequentarios omnesque eos, qui argumento ab
inuidia ducto utuntur (§. 513.), defensionem suscipis; horum
hominum malitiam ei nocendi studium aliis ostendas, tuamque
potius commiserationem, quam iram et indignationem ipsis signi-
fices. Sic vicit abibis veritasque nihilominus stabit inconcussa.

§. 518. Eiusmodi scripta, quibus continentur
defensiones aduersus imputationes errorum, dicun-
tur *apologetica*. Scripta polemica dicuntur, quibus
errores refutantur aliorumque sententiae impu-
gnatae defenduntur. Dicuntur alias quoque *scripta*
eristica, quorum numerus minui potius deberet,
quam augeri.

CAPUT X.

DE

MODO DISPUTANDI.

§. 519.

DISPUTATIO est mutua propositionis alicuius
impugnatio et defensio coram instituta.

§. 520. Illum, qui thesin sive propositionem, ad
disputandum propositam, impugnat, dicimus *Opponen-
tem*. Qui vero thesin contra impugnationem defen-
dit,